

N:o 26.

*Af Herr Häggström: Om anvisande af 15,000 R:dr till bestri-
dande af kostnaderna för utgifvande af en geografisk
karta öfver Westerbottens län.*

Den betydelse och det inflytande, en närmare kännedom af vårt land och dess olika beskaffenhet till naturbildning, odling, kommunika- tioner, samt tillfällen till utveckling och förkofran måste utöfva till båt- nad för landet i dess helhet, torde numera få anses vara erkänd. Till utbredande af denna kännedom tjena de särskilda karteverk, hvilka tid efter annan inrättats och hvarigenom olika provinsers egendomliga för- hållanden småningom på åskådligt sätt allmängöras.

Den landsdel, för hvilken i ifrågavarande hänseende minst åtgjorts, är Westerbotten.

För den geografiska kännedomen om Westerbottens län finnes en- dast en af Friherre Hermelin för omkring 70 år sedan deröfver utgif- ven karta, samt den år 1869 af A. T. von Mentzer i mycket liten skala upprättade, hörande till Atlas öfver Sveriges län.

Genom afvittringsarbetena, hvilka numera äro fullbordade å nedre landet, hafva emellertid materialier erhållits för åstadkommande af en sammanfattad fullständig karta öfver provinsens kustland, men långt af- lägsen är den tid, inom hvilken sådana materialier öfver hela provinsen kunna erhållas, då afvittringen först år 1870 börjat i länets lappmarker. Emellertid är behovet af en geografisk karta öfver länet högst känn- bart, och utarbetandet af en sådan kan åstadkommas på sätt Styresman- nen för afvittringsverket, Kommissions-landtmätaren Kjellerstedt, i sin till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet afgifna, såsom bilaga till denna motion, bifogade promemoria närmare angifver.

Genom en sådan kartas utgifvande skulle nämnda behof, och för de allra flesta till sin beskaffenhet och sina naturliga tillgångar okända län, för längre tid afhjelpas.

Behovvet af en länskarta för Westerbottens län har blifvit af Herr Statsrådet och Chefen för Civil-departementet i hans yttrande till Statsråds-protokollet för den 15 December 1871, sid. 27, intaget såsom Bilaga under N:o 5 till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof, och synts honom vara af den vigt, att, om detsamma fyllande icke kunde ske annorlunda än provisoriskt, det föreföll honom i hög grad önskvärdt.

Herr Chefen för Civil-departementet har jemväl i sitt omförmälda yttrande till Statsrådets protokoll uttalat den åsigten, att, för den händelse det blefve stadgadt, att sammandragning af länskarter icke vidare finge af topografiska korpsen företagas, undantag härvid dock borde ske för såväl Kopparbergs som Westerbottens län; men här är ingalunda fråga om att få en länskarta upprättad och utgifven af topografiska korpsen, och således åstadkommen med ungefär samma höga kostnad som andra länskarter, hvilka på statens bekostnad utgifvits, utan endast att, på sätt Afvittringsstyresmannen Kjellerstedt i berörda afgifna yttrande hemställt, få en provisorisk karta genom tjänstgörande landtmätare i länet uppgjord och utgifven, som, om den ock till någon del ej blifver fullkomligt exakt, vore i högsta måtto behöflig.

Kostnaden för samtliga härvid ifrågakommande arbeten jemte kartans gravering och tryckning i 1,500 exemplar, efter en skala af $\frac{1}{250,000}$ af naturliga storleken, beräknas af Afvittrings-Styresmannen uppgå till 15,000 Riksdaler.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, och med fästadt afseende derpå, att, om kostnaden för ifrågaställda kartverk skulle uppgå till något större belopp än beräknadt blifvit, densamma bör kunna betäckas genom försäljning af en del exemplar, får jag vördsammast hemställa,

att ett belopp af 15,000 Riksdaler måtte ställas till Kongl. Maj:ts disposition för bestridande af kostnaderna för utarbetande och utgifvande af en geografisk karta öfver Westerbottens län.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1872.

Eric Häggström.

Till Konungens Befallningshafvande i Westerbottens län.

Af Herr Landshöfdingen och Kommendören E. V. Almqvist anmodad att inkomma med yttrande om och hvilka materialier kunna vara att tillgå för utarbetande af en karta öfver länet samt dermed förenade kostnader, får jag i sådant afseende härmed vördsamt meddela följande:

Sedan special-kartor numera äro upprättade öfver hela nedre landet och afvittringsarbetena redan någon tid fortgått inom länets lappmarker, bör det låta sig göra, att få en temligen fullständig karta öfver hela länet.

För vinnande af tid och besparing i kostnaden, torde visserligen denna karta, hvad lappmarken angår, till någon obetydlig del böra grunda sig på en redan nu befintlig deröfver upprättad situationskarta samt på okulär affattning; men de verkställda afvittringsmätningarne i Lycksele, Stensele och Asele socknar samt den utstakade och i sin helhet å karta lagda gränslinien emellan lappmarkens kulturland och fjellbygd, som sträcker sig genom alla öfre lappmarkssocknarne, lemna dock säkra materialier till kartan och tillförlitliga korrektionspunkter för sammansättning af de delar af kartan, som måste grundas hufvudsakligen på okulär undersökning.

Skulle derjemte mätning eller rekognoscering af de hufvudsakligaste vattensystemerna, såsom de större elfvarne med dermed förenade sjöar och bivattendrag, blifva verkställd och samtliga sockengränserna i lappmarken fullständigt utstakade, uppmätte och å karta lagde, så torde ock den noggrannhet och tillförlitlighet kunna beredas kartan öfver lappmarken, att densamma i ekonomiskt hänseende bör tillfredsställa behofven, intilldess afvittringen derstädes hinner afslutas och öfriga undersökningar, som erfordras för en fullkomligt säker geografisk karta, blifvit verkställda, men hvartill sannolikt flera tiotal af år ännu åtgå. Uti en skala af $\frac{1}{250,000}$ del af verkliga storleken, torde erforderlig fullständighet kunna erhållas, ty efter denna skala skulle ej endast länets naturbildning jemte vägar, kyrkor, gårdar, verk och anläggningar samt fram-

framstående berg och större sammanhängande kärr och mossar kunna angifvas, utan ock byars, hemmans och nybyggens områden, der de äro bestämda, i de flesta fall utmärkas samt kartan sålunda motsvara hvad man af en sådan skäligen kan fordra eller förvänta.

Jemte det redan befintliga och under utarbetande varande sockenkartor öfver länets kustland sammandragas till den föreslagna storleken, är öfver större delen aflappmarken rekognoscering af behovet påkallad.

Då kartan upprättas med hufvudsakligt syfte att såsom ekonomisk lemna en någorlunda tillförlitlig öfverblick af landet med derå befintliga vattendrag, bebodda platser, berg och större myrsträckningar, så torde det åsyftade ändamålet, äfven hvad lappmarken vidkommer, kunna vinnas, om, med anledning af sockengränserna och gränsen emellan kulturlandet och den egentliga fjellbygden, triangelmätningar verkställas från höjderna och längs de större vattendragen, dervid en mängd säkra punkter erhålles, emellan hvilka anmärkningsvärda föremål insättas. Den stomkarta, som härunder uppsattes t. ex. i $\frac{1}{80,000}$ del af naturliga längden, transporteras sedan till enahanda skala, som blifvit för kulturlandet föreslagen.

För åstadkommande af en karta öfver länet i ofvan antydda syfte, torde, under förutsättning, att gränserna emellan lappmarks-socknarne, såsom med afvittringen närmast egande samband, komma att utstakas och uppmätas af de vid länets afvittringsverk anställda landtmätare, kostnaden kunna förslagsvis beräknas sålunda:

Enär inom länets lappmarker, med undantag af Lycksele socken och Öhrträskis kapellförsamling, öfver hvilka specialkartor snart finnas att tillgå, befintliga vattendrag utgöra:

	Elfvar mil	Sjöar mil
Hufvudvattendrag	71	45
Bifloder	72	10
	eller tillsammans 143 55;	
så och då sommarens arbetstid för slike göromål i fjellbygden icke kan upptagas till mer än 90 dagar, erfordras till dessas rekognoscering:		
för hufvudvattendragen	3	somrar
och för bivattendragen	2	d:o
	eller tillhopa 5 somrars arbete	

för en person.

Då en sådan rekognoscering ej kan eller bör anförtros åt annan än i det praktiska af landtmäteriet fullt hemmastadd person; så torde

ej en sådan kunna erhållas billigare än efter 1,500 riksdaler per år, resepenningar oberäknade.

Kostnaden skulle sålunda ställa sig:

5 års arvoden för landtmätaren	7,500.	
5 års resemedel à 200 rdr	<u>1,000.</u>	8,500.
Då rekognoscören, hvilken det jemväl bör åligga att upprätta stamkarta öfver lappmarken, måste för sitt arbete hafva att tillgå erforderligt manskap till handtlangning, som med beräkning af 3 man dagligen efter 1 R:dr 50 öre per dag, skulle uppgå till 2,025 R:dr; så och då daglige arbetare i dessa folkfattiga trakter svårigen kunna erhållas till sagda pris, upptages denna kostnad i ett för allt till		2,500.
För kartans öfver hela länet transporterung, och uppritning och tryckning af 1,500 exemplar		<u>4,000.</u>
		Summa R:mt R:dr 15,000.

Umeå den 21 November 1871.

P. A. Kjellerstedt.